

Rapport Ren Natur Vandruter 2020

Et overblik over effekten af gennemførte affaldsindsamlinger ved vand med konceptet Ren Natur i 2020.

Derfor gør vi det..

Henkastet affald i naturen udgør en stadig større del af folks bevidsthed. i takt med øget fokus på emner som bæredygtighed, affald som ressourcer, genanvendelse, affaldssortering og cirkulær økonomi.

Både store og små aktører, anstrenger sig for at gøre en forskel til gavn for et renere miljø og en affaldsfri natur at færdes i. Det er alt sammen glædeligt og varsler den for-

andring, som vi har savnet. Skal vi skabe rene og affaldsfrie områder i Danmark, kræver det samskabelse og her har de frivillige foreninger vist sig at være nøglen. Mangfoldigheden af foreningerne i Danmark er stor og engagementet, velvilligheden og den positive tilgang til at gøre en indsats for fællesskabet, har vist at være uovertruffen.

I starten af 2019 introducerede Hold Danmark Rent således konceptet Ren Natur, som er et frivilligheds- og sponsorkoncept, hvor foreninger modtager et sponsorat på kr. 3000 for at gennemføre en affaldsindsamling på en lokal rute godkendt af kommunen.

I 2018 blev konceptet testet i 4 kommuner og forhåbningerne til den nationale udbredelse i 2019 var store. Omfanget af sponsormidlerne fra de nationale og lokale sponsorer satte de økonomiske rammer for året, og muliggjorde at op til 30 kommuner, 330 foreninger og private ildsjæle kunne deltage. Og så var spørgsmålet om timingen og konstruktionen var rigtig.

Og det var den! I allerhøjeste grad!

2019 bød på 335 gennemførte ruter med i alt 5795 frivillige indsamlere. Og succesen forsætter i 2020, hvor Ren Natur har gennemført 406 affaldsindsamlinger med i alt 6370 deltagere. I Ren Natur havde vi frygtet at Corona pandemiens indtog ville sætte et negativt aftryk på foreningernes deltagelse, men det viste sig at være en ubegrundet frygt. 2020 har således haft rekordmange deltagere. Og vi kunne have aktiveret endnu flere idet tilmeldingerne til årets indsamlinger også satte rekord med 560 tilmeldinger.

Tak til de fire afhængige samarbejdspartnere bestående af sponsorer, kommuner, frivillige og Ren Natur-teamet i Hold Danmark Rent, som arbejder for at sikre udbredelsen af de 3 værdier, som konceptet er bygget på; bevidstgørelse om henkastet affald, glæde og sammenhold.

Ren Natur er for alle!

Ren Natur er for alle typer af foreninger! Når vi kigger på de mange tilmeldte foreninger er det tydeligt at diversiteten stor.

Forventningen var, at den overvejende del af de interesserede ville være fra det naturbaserede segment, men det har langt fra været tilfældet. Mange sportsklubber er også repræsenteret, men endnu mere overraskende er det antal af "øvrige" foreninger, som har vist interesse for konceptet. Og dette er ikke blot overraskende, men også vældig interessant, idet disse foreningers medlemmer repræsenterer en befolkningsgruppe, som Hold Danmark Rent ikke tidligere har været i kontakt med. Det betyder, at nye veje er åbne for bevidstgørende arbejde!

Ren Natur styrker den lokale sammenhængskraft!

Det har været meget interessant at følge, hvordan de forskellige foreninger har taget konceptet til sig. Lige fra dem som blot løser en hurtig opgave for at skaffe penge til en bestemt klubaktivitet, til den største andel af foreninger, som lader sig inspirere af den gode energi og giver noget videre. Flere af de deltagende foreninger har meddelt os, at deres sponsorat ubeskåret går videre til andre i en god sags tjeneste. Det kan være foreningen, der strikker til nyfødte babyer fra ressourcetsvage familier og bruger sine kr. 3000 til garn eller foreninger som laver socialt arbejde for byens børn, og køber ekstra materialer til deres mission. Det er en dejlig sidegevinst at opdage, hvordan Ren Natur er med til at give videre og dermed forstærke den positive sammenhængskraft i de enkelte lokalsamfund.

Ren Natur inspirerer til et nyt syn på affald i naturen!

Man får aldrig det samme forhold til affald i naturen, når man først har været aktiv i Ren Natur. Hvor man før var blind, stiller man nu skarpt på det affald, som er kommet på afveje i naturen og særligt, hvis det befinder sig på de arealer, man selv har været med til at rense. Generelt fortæller foreningerne, at deres almene viden om affald er blevet styrket og det er et emne, som har fyldt i samtalerne hos både børn og voksne efter indsamlingerne. Det betyder at konceptets første og vigtigste formål – nemlig bevidstgørelse – er blevet indfriet, hvilket vi glæder os meget over!

Statistik

Oversigt over deltagende kommuner, frivillige og antal vandruter i Ren Natur i 2020

Følgende kommuner deltog:

Esbjerg, Fredericia, Fredensborg, Frederikshavn, Gladsaxe, Guldborgsund, Helsingør, Herning, Hillerød, Hjørring, Holstebro, Horsens, Hvidovre, Ishøj, Jammerbugt, Kolding, Køge, Middelfart, Næstved, Randers, Rebild, Ringkøbing Skjern, Roskilde, Slagelse, Solrød, Stevn, Thisted, Odense, Vejle, Vejen, Vesthimmerland, Vordingborg, Aabenraa, Aalborg, Aarhus

Fordeling af vandruter

Ren Natur har således samarbejdet med 35 kommuner med tilsammen 406 gennemførte affaldsruter ud af 434 udbudte ruter. 32 ud af de 35 kommuner har vandruter. Ud af den samlede mængde gennemførte ruter, udgør vandruter 175. Oprindeligt udbød Ren Natur 165 affaldsruter ved vand, men projektet endte med at gennemføre 175 ruter idet 10 af ruterne blev gennemført 2 gange. Typisk en gang før sommerferien og en gang efter sommerferien.

Kommuner	Foreninger	Frivillige i aktion	Gennemførte Vandruter
32	175	2674	175

Antal kommuner m. vandruter i % af alle deltagende kommuner	91 %
Vandruter udbudt i % af alle udbudte ruter	39 %
Vandruter gennemført i % af alle udbudte vandruter	106 %
Vandruter gennemført i % af alle gennemførte ruter	43 %

Vandruter fordelt på regioner

Nedenstående opstilling viser fordelingen af vandruter på regionsplan og angiver strækninger og arealer der er blevet ryddet for affald samt effekten af indsamlingerne anslået i kilo.

Region Nordjylland

Antal Ruter i alt	48
Antal vandruter	20
Antal Frivillige	369
Km ryddet	53
Km2 ryddet	0,07
Kg indsamlet	460

Region Midtjylland

Antal Ruter i alt	77
Antal vandruter	21
Antal Frivillige	316
Km ryddet	93,5
Km2 ryddet	1,55
Kg indsamlet	460

Region Syddanmark

Antal Ruter i alt	99
Antal vandruter	21
Antal Frivillige	286
Km ryddet	75
Km2 ryddet	2
Kg indsamlet	376

Region Hovedstaden

Antal Ruter i alt	65
Antal vandruter	36
Antal Frivillige	507
Km ryddet	77
Km2 ryddet	0,3
Kg indsamlet	1092

Region Sjælland

Antal Ruter i alt	117
Antal vandruter	77
Antal Frivillige	1196
Km ryddet	206
Km2 ryddet	0,2
Kg indsamlet	2076

Km ryddet i alt: 535

Km2 ryddet i alt: 6,6

Kg i alt: 4464

Meget mærkeligt affald

Foreningerne afreporterer fra deres indsamlinger, hvor de blandt andet fortæller om deres fund, mængden af affald og diverse typer af affald. De bliver også bedt om at bemærke mærkeligt affald. Typisk

ting der ikke lige kan kategoriseres indenfor gængse typer affald eller materialer.

Mange af foreningerne melder tilbage med forundring over hvad de finder og det giver anledning til refleksion over både egne og andres adfærd og er med til at øge bevidstheden om vores natur og hvordan vi passer på den.

Variationen er stor når det kommer til henkastet affald og det følgende er blot et udpluk af de mange, mærkelige fund der er blevet gjort i løbet af denne sæson.

Jernplader som så ud til at være taget op at åen.

En gul vest på stranden, fyldt med fuglemøg.

Et ildfast fad på stranden.

iPhone, forholdsvis ny men ødelagt af vand.

Dæk fra crossere som har været anvendt som åleruser.

En længde vinkeljern i en busk.

En flaskepost, der var skyllet op blandt stenene ved Dæmningen.

En bøje der var skyllet i land.

Et Hamsterbur i træ.

Et pengeskab nogle jernplader.

Det mærkeligste affald vi fandt, var et gammelt gulvtæppe, der lå i vandkanten, samt en smadret metalboks.

Køkkenskabe som ikke kunne være i skraldeposerne.

Et skilt: hvor der stod "Henkastning af affald forbudt"

Indkøbsvogn og støbejernsgryde.

30 - 40 gamle agurker i plast.

2 store beholdere med lattergas.

Skærmdele fra en knallert.

Stomipose og bleer.

Klinker, mormorskål.

7 liter mælk, cykeldæk, festivalstol.

En kølerhjelme og et par underbukser.

Mængder af affald indsamlet

Ren Natur har i 2020 gennemført stikprøver i 14 kommuner. Foreningerne fik sammen med indsamlingsudstyret tilsendt en vægt samt et printet skema hvori de blev bedt om at registrere dels antal af sække, antal stykker affald, antal skod, antal andet affald end skod og vægten af sækkene.

På baggrund af stikprøven er gennemsnitsvægten for en sæk udregnet til at være ca. 4 kg. Derudover er der foretaget en beregning på stikprøveanalysen som viser at en gennemsnitlig sæk indeholder 508 stk. affald. Andet affald er defineret som alt andet en skod. Nedenstående opstilling er baseret på disse udregninger. Hold Danmark Rent og Ren Natur er i 2020 overgået til en ny form for opgørelse af affaldsmængder, idet vi fremover regner i styk henkastet affald. Det er gjort ud fra en antagelse om at et styk affald repræsenterer en handling hvor der er efterladt et stykke affald i naturen og denne handling kræver en modhandling, nemlig opsamling. Et styk betonklods repræsenterer en stor mængde vægtmæssigt, mens 100 cigaretskod ikke fylder særlig meget på vægtskålen.

Ren Natur har i sin ansøgning estimeret en forventet effekt af indsamlingerne på 10 tons affald. Estimatet blev givet på baggrund af estimeret i 2019 hvor en indsamling i gennemsnit resulterede i 5,5 fyldte sække med en estimeret vægt på 11 kg pr stk. Den samlede effekt af indsamlingerne i 2020 er imidlertid på 4464 kg, hvilket tilskrives at Ren Natur med baggrund i stikprøver udført i 2020, som viste at en gennemsnitlig sæk indeholdt 4 kg, er blevet i stand til at komme med mere nøjagtige beregninger. Den positive effekt af årets indsamling, kan måske også være et glædeligt vidnesbyrd om en øget bevidsthed i befolkningen omkring henkastet affald.

Vægt	
Antal sække indsamlet i alt:	1116
Gennemsnitlig vægt i kg. pr. sæk.	4
Samlet vægt i kg.	4464
Forventet antal kilo (basereet på tal fra 2019)	10.000
Stykker affald fordelt på skod og andet affald	
Gennemsnitlig antal stk. affald pr. sæk	508
Antal stk. affald i alt (508x1094)	555.752
Gennemsnitlig antal stk. andet affald pr. sæk	223
Gennemsnitlig antal skod pr. sæk	285
Procentfordeling af skod og andet affald.	
Gennemsnitlig antal skod pr. sæk i %	56%
Gennemsnitlig antal andet affald pr. sæk i %	44%

Note: Andet affald som metalskrot, indkøbsvogne, cykler, etc. som ikke kan være i en sæk, er ikke med i denne beregning.

Hvilke typer affald blev der indsamlet?

Foreningerne afreporterer fra deres indsamlinger hvor de beskriver hvilke typer affald de finder. De bliver ikke bedt om at sortere deres affald, og derfor indeholder afreporteringerne ikke specifik angivelse af mængderne af de enkelte affaldstyper. Ud fra foreningernes beskrivelse og tilbagemeldinger vurderes det, hvor mange der nævner følgende affaldstyper: **Cigaretskod, plastik, metal, papir, glas/flasker, og pap.** Som noget nyt er mundbind begyndt at dukke op i afreporteringerne.

Næsten samtlige foreninger melder om affald der ikke kan kategoriseres og variationen er uendelig. Derfor er blot nævnt nogle få eksempler på det som er fundet. Kun et fåtal af foreningerne har ikke fundet andet affald end det som går ind under nedenstående kategorier. Fordelingen af affaldstyper er således baseret på foreningernes afreporteringer og på hvor mange der nævner de enkelte typer. Eks. nævner 66 % af foreningerne at de har fundet cigaretskod.

Skod (66%)

Plast (68%)

Udefinerbar, blødt, hårdt, poser, landbrugsplast, fiskeriplast

Papir (47%)

Slikpapir, emballage, fastfood, servietter, cigaretpakker, boner, aviser

Glas (40%)

Glasskår, flasker

Metal (63%)

Dåser, kapsler, metalskrot

Pap (45%)

Emballage, fastfood, kasser

Mundbind (2,5 %)

Andet (95%)

Bil/cykel/knallert-tilbehør, indkøbsvogne, flamingo, valgplakater, PVC rør, byggematerialer, tøj, jern, hundeposer, porcelæn, sutter, bleer, tandstikkere, bildæk

Observationer:

"Der var en del mindre affald end sidste år. Vi søgte videre sydpå, inkl. erhvervshavnen og de 2 lystbådehavne, hvor vi fandt en del mere - men stadig mindre end sidste år"

"Der var vildt meget affald og man ser bare ikke alt. Dem der går lige bag ved kan stadig finde noget."

"En rigtig dejlig dag med godt humør. Meget lidt affald inde i skovområdet, men ude langs kysten fandt vi næsten det hele. Samtidig også meget hårdt at slæbe de mange kilo gennem vådområder flere kilometer.

"Dækkene, som vi fandt, var helt lukkede, men fyldte med sand og andet, og dermed ret tunge."

Gevinsten

En stor gevinst ved arbejdet i Ren Natur er at opleve begejstringen, engagementet, sammenholdet og opfindsomheden som vi får i tilbagemeldinger fra de mange deltagende foreninger. Mangfoldigheden af foreningerne er stor og spænder lige fra motionsklubber, spejdergrupper, medborgerhuse, lokalråd, kor, naturfamilier, sommerfuglebevægelser og bokseklubber, etc. I indsamlingsperioden modtager vi afrapporteringer fra deltagerne og samstemmende lyder det, at det som betyder allermest, er at kunne gøre noget aktivt sammen som gavner miljøet og naturen og som samtidig styrker sammenholdet i deres forening. Mange skriver desuden at de er blevet overraskede over affaldsmængderne og at de derfor er blevet mere bevidste om deres adfærd i fh.t. henkastet affald. Der er også en del positive tilkendegivelser, når det viser sig at der ikke er særligt meget affald at finde.

Citater fra afrapporteringerne:

"Stor opmærksomhed. Mange stopper op og spørger til arrangementet."

"Fuld opbakning fra klubben."

"Det bedste er forbipasserende der stopper og udtrykker deres opbakning til arrangementet."

"At hygge sig og samtidig samle affald var perfekt i forhold til vores klan"

"Det var en god fornemmelse at hjælpe naturen"

"Vi dykker selv i vandet og synes det er flottest uden affald"

"Superpositiv. Alle mennesker vi mødte, takkede os for at vi samlede affald op."

"En rigtig god dag. Vi var overrasket over, at der var 22 cykler i åen, da vi også fik skede en del op sidste år!"

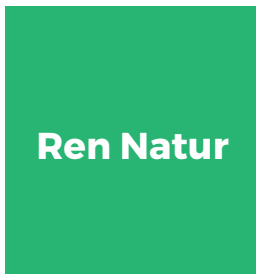
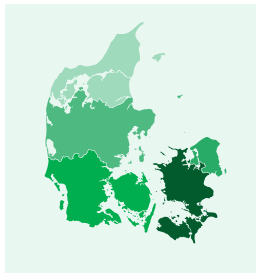
"Det var rigtig hyggeligt og dejligt at de folk vi mødte på turen, stoppede op og takkede for det arbejde vi lavede!"

Respons fra foreningerne

Rigtig mange lavede ophold langs åen for at iagttage vores "indsamling". Det gav en del fokus på de mange cykler, der desværre har ligget i åen.

Rapporten er udarbejdet af:

REN NATUR
Frederiksgade 12, 1. sal
5700 Svendborg
CVR-nummer: 37297925